

100 let 100 příběhů

MASARYKOVA UNIVERZITA, to jsou především lidé. Studenti a jejich učitelé, vědci, ale často i neviditelní lidé v pozadí a samozřejmě absolventi. A kde jsou lidé, tam najdete příběhy. Právě na nich stojíme a ke 100. výročí vám představíme hned 100, na kterých si zakládáme.

Dětská univerzita rozvíjí talent

Touha po vědění provází člověka celý život, a proto otevírá Masarykova univerzita už pátým rokem své brány i mladým. Od roku 2014 se mohou desítky dětí ve věku od 9 do 14 let přihlásit na dětskou univerzitu známou jako MjUNI, díky níž se dostanou do laboratoří a učeben všech devíti fakult i dalších pracovišť. Každý rok je navíc několik míst vyhrazeno pro sociálně slabé. Děti poznají univerzitní prostředí i základy vědecké práce a jednou možná sami zamíří na vysokou školu.

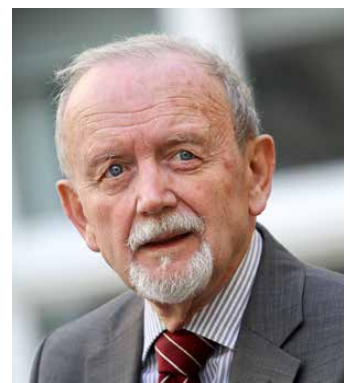
První dítě ze zkumavky za oponou

Gynekologem se Ladislav Pilka stal spíše mimochodem. Nemilosrdná socialistická umístěnka ho na osm let zavřela na porodnickém oddělení, což se nakonec ukázalo jako požehnání. Profesor Pilka se tam začal zabývat léčbou neplodnosti a už v roce 1982 se díky tomu významně podílel na první asistované reprodukci v tehdejším socialistickém bloku. Dnes používané metody zůstávají v principu stejné, samozřejmě se ale dělají s větší jistotou a také snadněji díky dostupným technologiím. Dlouholetý přednosta II. gynekologicko-porodnické kliniky Lékařské fakulty MU přezdívaný „otec dětí ze zkumavky“ zemřel v roce 2014 ve věku 81 let a do posledních chvil aktivně působil v porodnictví.

Ivo Možný, tvůrce české sociologie

Těžký život měla za minulého režimu sociologie. Věda, která přináší poznatky o životech jednotlivců i skupin lidí a vysvětluje spoustu jevů, byla označována za pavědu a měla zaniknout. Jedním z motorů jejího porevolučního znovuzrození

byl první děkan Fakulty sociálních studií MU Ivo Možný. Zajímala ho témata rodiny, intimity, partnerských vztahů a sociální politiky. Na Masarykově univerzitě působil jako vedoucí katedry sociologie, a když se několik oborů filozofické fakulty rozhodlo osamostatnit a vytvořit novou fakultu sociálních studií, Možný byl vůdčí osobností změny. K tomu uměl trefně pojmenovat aktuální společenské fenomény, takže platil za velkého popularizátora sociologie.

Ministr financí a první rektor MUNI

Karel Engliš byl nejen významný národohospodář a tvůrce finanční politiky první republiky, ale také významná osobnost v dějinách

Masarykovy univerzity. Spolu s Františkem Weyrem a Aloisem Jiráskem se totiž zasloužil o její vznik a stal se i jejím prvním rektorem a později děkanem právnické fakulty. Významně se angažoval v politice, v meziválečném období zastával opakovaně post ministra financí a později guvernéra Národní banky. S příchodem komunistického režimu však byl on i jeho dílo potlačováno a zemřel v zapomnění.

Nebezpečí v bezpečných čípech

Univerzitních objevů, které vyvolají opravdu velký rozruch, protože se dotýkají milionů lidí, není zase tolik. Odborníkům z centra výzkumu v kryptografii a bezpečnosti se ale v lednu 2017

povedl jeden, který mezi ně patřil. Zjistili totiž, že čipy, které se v té době používaly například v moderních občanských průkazech několika zemí, jsou zranitelné a jejich elektronická obrana prolomitelná. Jednotlivé vlády tak musely obranné systémy proti zneužití elektronických identit změnit a výrobce čipů přistoupil k vylepšení ochrany. Dotklo se to například občanů Slovenska, Španělska nebo Estonska.

Hokey jako pojítka se školou

Brno je hokejové město a někdy před deseti lety se to začalo projevovat i mezi studenty. Parta kluků z MUNI uspořádala právě tehdy první duel s VUT. Zápas se stal natolik oblíbeným, až vyprodával extraligovou DRFG Arenu s kapacitou přes sedm tisíc diváků. Od té doby už zájem o studentský hokej jenom rostl a vyvíjel se. V létě 2017 se studentům podařilo založit stálý hokejový tým s názvem HC Masaryk University. Tento krok hodně zjednodušil jejich následovníkům život. Do té doby bylo propojování hokejové kariéry a studia skoro až nesnesitelně komplikované. Nový tým působí ve vysokoškolské lize, takže se studiem se přirozeně počítá.

Mladá biochemička vede firmu

Bavila ji matematika a chemie, zvažovala, že by šla studovat veterinární lékařství, ale nakonec z toho vyšla biochemie. Dnes Veronika Štěpánková vede historicky první

spin-off firmu Masarykovy univerzity Enantis, která se zaměřuje na biotechnologie. Splnila se jí tak touha propojit vědecký výzkum s praktickými aplikacemi. Enantis sídlí v univerzitním kampusu se totiž v současnosti zabývá vývojem produktů pro hojení těžkých ran založených na takzvaném fibroblastovém růstovém faktoru, což je bílkovina, která stimuluje růst buněk.

Doktorandka organizuje pomoc uprchlíkům

Pomáháme lidem na útěku. Tak se jmenuje nezisková organizace, kterou založila doktorandka z pedagogické fakulty Zuzana Szabó Lenhartová. Dostala se k tomu souhrou okolností. V době vrcholící migrační krize, se ocitla v Maďarsku tvářící v tvář lidem, kteří prchali před válkou a za lepšími životními podmínkami. Ačkoliv byla na dovolené, začala organizovat sbírky a později i výjezdy Čechů pomáhajících v uprchlických táborech. Tak vznikla neziskovka a také důvod, proč Lenhartová dostala Cenu Alice Masarykové.

Umění pro všechny a všude

V roce 2019 neslaví jen Masarykova univerzita, ale jedno malé výročí si připomínají i zdejší výtvarníci. Na jaře se už po desáté koná Týden výtvarné kultury, akce, která se léta snaží vytvářet prostor pro poznávání a dialog mezi umělci a jejich příznivci i těmi, kdo se doteď umění spíš vyhýbali. Proto organizátoři mimo jiné z Pedagogické fakulty MU připravují výstavy, komentované prohlídky, přednášky, výtvarné dílny a také akce v ulicích města, které vychází vstříc všem věkovým kategoriím. Všichni by tak k umění měli být co možná nejbližší.

Titul z MUNI má i světový lezec Ondra

Že je Adam Ondra fenomenální lezec, o tom si povídají sportovní příznivci po celém světě. On ale dokázal také něco, co se povede jen malému procentu profesionálních sportovců – na Masarykově univerzitě

vystudoval obor podniková ekonomika a management. Ondra, který v září 2017 přešel nejtěžší lezeckou cestu světa a opakovaně překonává hranice toho, co se považovalo za možné, se na univerzitu později ještě vrátil. Díky projektu Českého rozhlasu mu odborníci z fakulty sportovních studií udělali komplexní diagnostiku těla, což pomůže lezci i vědcům lépe pochopit, v čem jeho výjimečnost vlastně spočívá.

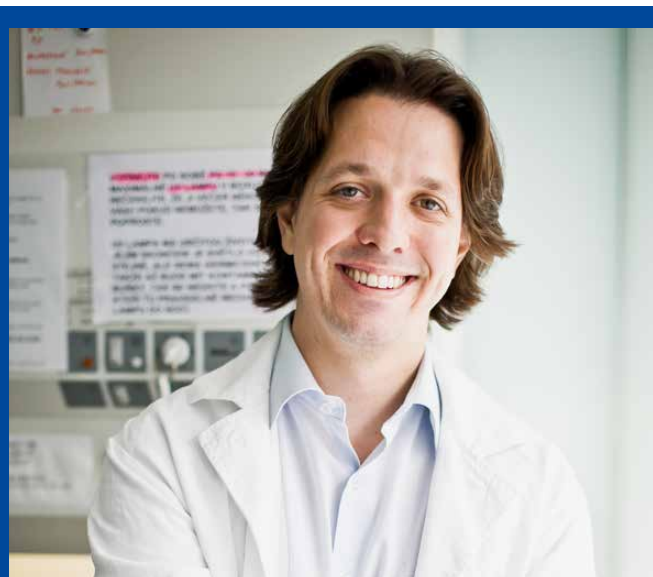
Vědci baví diváky z pódia

Poučení a pobavení v jednom nabízí dvakrát do roka Science slam Masarykovy univerzity. Inspirování zahraničními formáty přivedli tento formát před lety do Česka mladí vědci z MUNI. Jde o soutěžní klání, v němž se výzkumníci snaží v krátkých vystoupeních co nejlépe přiblížit divákům svou práci. Ti pak na závěr večera ocení nejlepšího řečníka, který jim popsal svůj výzkum co nejsrozumitelněji a nejzábavněji. Science slam popularizuje nejen vědu z MUNI, ale i dalších univerzit a neomezuje se jen na velká vystoupení, ale představuje vědu i na středních školách.

Učitelé pomáhají ohroženým

Narodit se do sociálně znevýhodněného prostředí je dárek, který člověk nechce, ale na výběr neměl. Na pedagogické fakultě léta naráželi na důsledky vyrůstání v takovém prostředí a jak se s tím lidé celý život perou, a tak se rozhodli pomoci. Už od roku 2001 nabízí katedra sociální pedagogiky předmět asistentská praxe, díky kterému chodí (nejen) studenti pedagogiky doučovat děti z rodin, které nemají sociálně ani ekonomicky jednoduchý život. Předmět se nedávno stal součástí společného základu, kterým prochází všichni studenti fakulty. Získávají díky tomu jasnější představu o tom, jak může být učitelská práce náročná, a navíc pomáhají potřebným.

Světový vědecký talent už od mládí

Už za studií bylo jasné, že z Marka Mráze vyrůstá elitní vědec. Začínal u výzkumu RNA a toho, jak její regulace souvisí s mnoha lidskými nemocemi,

v posledních letech se zaměřil především na studium chronické lymfocytární leukémie, což je nejčastější leukemické onemocnění dospělých. Ve své laboratoři v institutu CEITEC a s kolegy ve Fakultní nemocnici Brno zkoumá její příčiny a pomáhá také při navrhování a testování nových léků na tuto chorobu. Za svou práci už získal řadu ocenění, je například čerstvým držitelem prestižního ERC grantu a loni převzal také cenu Neuron.

Renesanční učitel přibližuje středověk

Původem Čechošvýcar Ivan Foletti je na univerzitě relativně krátce, oficiálně od roku 2011. Přesto na ni způsobil hodně rozruchu

svojí vědeckou i pedagogickou prací. Specialista na středověké a pozdně antické umění díky svým kontaktům získal mimo jiné dar několika tisíc knih od světově známého odborníka Hanse Beltinga, což umožnilo otevřít v Brně novou specializovanou knihovnu. Foletti se navíc nebojí netradičních pedagogických metod. Na jaře roku 2017 ušel se studenty více než 1500 kilometrů po středověkých francouzských památkách.

Válí ve fotbale, i když nevidí

Když člověk přijde o zrak, dost ho to omezuje v životě. A třeba sportování to skoro vylučuje, řekl by si někdo. Dokud ovšem nepotkal nevidomé futsalisty z týmu Avoy MU Brno. Mužstvo, které vzniklo při univerzitním Centru pro pomoc studentům se specifickými nároky v roce 2008, tehdy do Česka vneslo úplnou novinku a také ukázalo, jak šikovní můžou nevidomí sportovci být. Aktivitu spolku se za léta existence obdivuhodně rozrostly – každý rok pořádají jeho členové turnaj s hvězdným mezinárodním obsazením a stojí i za vytvořením českého reprezentačního týmu.

Radio R plní sny a rodí talenty

Když začalo v roce 2008 studentské Radio R vysílat, vyvolalo spoustu pozvednutých obočí. Rádio? Vážně? A nekomerční? Jenže tenhle nápad z Fakulty sociálních studií MU se

chytil, funguje už přes deset let a za tu dobu z něj vzešla spousta pozdějších moderátorů nebo reportérů českých rádií i televizí a také nadšenců, kteří si jen splnili sen o tom mluvit do éteru o svých koníčcích nebo posílat do světa hudbu, která je baví. Když studenti začínali vysílat, bylo to ještě v prostoru, který sloužil na fakultě jako sklad. Dnes už mají úplně profesionální podmínky.

Další příběhy najdete na muni100.cz